

Indira Cavka
Handläggare
033 353711Datum
2023-01-30Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2022-00108 1.1.3.1

Budget 2023

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att tillstyrka Nämndbudget 2023.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 8 december 2022 om budget 2023 för Borås Stad.

I nämndbudgeten 2023 för Sociala omsorgsnämnden fördelas kommunbidraget till nämndens verksamheter. De ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenserna redovisas. I budgeten redovisas också hur nämnden ska genomföra uppdrag och nå mål för indikatorerna.

Nämndens budget för 2023 är en budget i balans.

Nämnden har fått högre hyreskostnader för gruppboende inom socialpsykiatri samt för en gruppboende LSS. Kostnaden avser gemensamhetsytor (korridorer) vilket tidigare har betalats av Lokalförvaltningsnämnden (LFN). Nämnden bör få tillskott med 1,3 mkr för hyresökningen som enbart beror på betalningsansvaret för gemensamhetsytor flyttat från LFN till SON. Om nämnden inte får kompensation för hyresökningen behöver nämnden använda medel som annars kan användas till kvalitetshöjande åtgärder.

En del av nämndens överskott under 2022 är en följd av ökad budgetmedvetenhet och en del är en följd av att statsbidraget God och nära vård meddelades i mitten av mars 2022 och har inte tagits med i budget 2022.

Brukarna tillhörande målgruppen blir allt äldre och får fler åldersrelaterade sjukdomar som kräver ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser. Nämnden kommer att färdigställa en gruppboende LSS med inriktning äldre under 2023, vilket även kommer att innebära en nettoökning av 5 platser LSS.

Nämnden har fått utökad budgetram för volymökningen fr.o.m. september 2023 (4 månader). Korttidsboendet för socialpsykiatri kommer under 2023 att flytta till nya lokaler och samtidigt görs en utökning av antalet platser från dagens fyra platser till sex platser. Nämnden har äskat om en utökad budgetram med 2 mkr för volymökningen.

Lagändringarna om stärkt rätt till personlig assistans som träder i kraft den 1 januari 2023 kommer att innebära att fler personer beviljas assistans av

Försäkringskassan samtidigt som fler personer också kan få assistans beviljad av kommunen. Detta kommer att innebära ökade kostnader för Sociala omsorgsnämnden, men i dagsläget är omfattningen oklar.

Beslutsunderlag

1. Nämndbudget 2023
2. Protokoll samt risk och konsekvensanalys från MBL-förhandling

Samverkan

Budgeten har samverkats enligt §19 och §11 MBL.

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Yvonne Persson
Ordförande

Magnus Stenmark
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Nämndbudget 2023

Sociala omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Utmaningar, risker och möjligheter - Omvärldsanalys	3
3 Grunduppdraget	6
3.1 Nämndens grunduppdrag.....	6
3.2 Så här genomför nämnden sitt grunduppdrag under kommande år	7
3.3 Så här följer nämnden upp grunduppdraget	9
3.4 Samarbete för att klara grunduppdraget.....	13
4 Kommunfullmäktiges fokusområden	13
5 Särskilda samarbetsuppdrag till nämnder och styrelser	13
6 Resurser	14
6.1 Resultat	14
6.2 Ekonomiska förutsättningar	15
6.3 Verksamhet 2023	16
7 Investeringar	20
7.1 Investeringar, årliga anslag	20
8 Arbetsgivarpolitik	21
8.1 Indikatorer	22

1 Inledning

I likhet med andra områden inom välfärdssektorn står socialtjänsten inför stora utmaningar inom den närmaste tioårsperioden. Behovet av välfärdstjänster ökar och målgruppernas behov blir mer komplexa. Den yngre generationen som söker stöd och omsorg har inte samma behov som tidigare, vilket gör att socialtjänsten behöver möta krav och förväntningar från en ny målgrupp. Dessutom ökar andelen äldre i befolkningen vilket medför att socialtjänstens grundläggande uppgifter att erbjuda nödvändig service, omvårdnad, stöd och trygghet blir allt viktigare.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) beskriver den svenska samhällsutvecklingen som utmanande och pekar ut olika trender som kommer att påverka utvecklingen under lång tid framöver. För socialtjänsten kommer det att innebära stora investeringar och ett förändrat sätt att arbeta för att välfärdstjänsterna ska räcka till för alla med behov.

Kommuner och regioner behöver utveckla och stärka sitt samarbete och kroka arm med civilsamhället i syfte att samordna sina gemensamma resurser för att möta kommande välfärdsutmaningar. Därtill behöver kommunerna stärka sin roll som en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare där kompetensen bland medarbetare är fortsatt hög och lever upp till de kvalitetskrav som är instiftade i lagar som reglerar socialtjänsten.

För Sociala omsorgsnämnden innebär samhällsutmaningarna i socialtjänsten och hälso- och sjukvården ett ökat tryck på att kunna bibehålla och utveckla kvaliteten i verksamheterna och samtidigt arbeta aktivt med utveckling, innovation och ständiga förbättringar för att kunna möta en framtida välfärd som bygger på minskad ekonomisk ram samtidigt som antalet brukare ökar och färre personal utför stöd och omsorg.

Nämndens förmåga att kunna kraftsamla och lägga fokus på rätt målområden är centralt för att klara grunduppdraget. Därför kommer nämndens planerings- och uppföljningsarbete ha stor betydelse för hur organisationen lyckas med att leverera stöd, service och omsorg med hög kvalitet.

Målområdena är:

- Sociala omsorgsnämnden ska arbeta för att varje brukare ska kunna vara **delaktig och ha inflytande över sin livssituation**. Nämnden utgår ifrån brukarnas behov och använder deras upplevelser för att förbättra verksamheten. Nämnden säkerställer att arbetssätten bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet samt utvecklar arbetssätten för att möta framtida behov.
- Sociala omsorgsnämnden ska vara en **attraktiv arbetsgivare**. Genom att stärka arbetsgivarvarumärket rekryteras morgondagens medarbetare. Genom att rekrytera utifrån kompetens lyckas nämnden få rätt person på rätt plats. Stöd och insatser ges med god kvalitet tack vare bra introduktioner och systematisk kompetensutveckling. Arbetsmiljön ger medarbetare förutsättningar att göra ett bra jobb, trivas och utvecklas på Sociala omsorgsnämnden. Nämnden är stolt över det meningsfulla arbete som görs för våra brukare varje dag.

2 Utmaningar, risker och möjligheter - Omvärldsanalys

Ändrade krav från målgruppen - en mer komplex problembild

I nämndens arbete med ständiga förbättringar är en viktig del att analysera fakta om individer i syfte att utveckla och förbättra verksamheten. Individbaserad systematisk uppföljning handlar om att skapa lokal och beprövad erfarenhet för att utveckla verksamheten och dess kvalitet. Genom att studera lokala förutsättningar ser nämnden att målgruppen har förändrats, och kommer att fortsätta förändras, med

avseende på brukare med komplex problematik. Genom att analysera data kring de yngre brukarna kan nämnden göra prognoser om framtidens utmaningar. Det som framkommer är att av barn <18 år är det hela 74% som har diagnosen autism. Fyra av tio unga vuxna <30 år har tre eller fler samtidiga diagnoser.

Socialstyrelsen konstaterar att risken för psykisk ohälsa är högre bland personer med intellektuell funktionsnedsättning. Vid genomgång av alla avvikelser i förvaltningen framgår att vid händelser som rör hot och våld har samtliga brukare utöver sin funktionsnedsättning, också psykiatrisk samsjuklighet eller stark misstanke om psykisk sjukdom. Det är tydligt att det fåtal brukare, barn som vuxna, som är kraftigt utagerande har en mer komplex problembild än vad gängse LSS-verksamhet är vana vid och har kompetens för.

Enheter har redan idag svårigheter att anpassa sin verksamhet efter brukarnas behov, framförallt då dessa behov färgas av neuropsykiatriska diagnoser i kombination med allvarlig psykiatrisk ohälsa och sjukdom, samt åldersrelaterade sjukdomar. Personer med utmanande beteenden löper större risk att utsättas för övergrepp eller begränsande åtgärder. Personal kan ibland uppleva att det blir en övermäktig utmaning att hantera utmanande beteende. I desperation är risken stor att metoder som är verkningslösa, olagliga eller i värsta fall direkt skadliga tillämpas.

Det är dyrt att kompetensutveckla personal, men ännu dyrare om nämnden inte gör det. Risken är att det blir en ond spiral av utmanande beteende som leder till hot och våld, vilket skapar en dålig arbetsmiljö med höga sjuktal som följd. Det riskerar i sin tur att leda till en bristande kontinuitet, som kan leda till fler köp av externa platser och därmed en sämre ekonomi. I framtiden är det troligt att nämndens förmåga att möta dessa utmaningar blir avgörande för såväl ekonomi, arbetsmiljö samt brukarnöjdhet och kvalitet.

Andelen äldre brukare ökar

Medellivslängden hos personer med funktionsnedsättning har ökat de senaste åren och därmed ökar också antalet brukare med åldersrelaterade sjukdomar. Åldrandet bland brukarna innebär en ökad vårdtyngd, en ökad bemanning både dag- och nattetid inom gruppboende samt en ökad bemanning för hälso- och sjukvårdsorganisationen. Både brukare och personal gynnas av att nämnden har särskilda enheter för äldre. På så sätt kan personal få den kompetensutveckling som krävs och det skapas organisatoriska vinster i form av mer effektiva personalscheman samt att bemanning av vaken nattpersonal samlas till färre enheter.

Omstrukturering av hälso- och sjukvården för en mer nära vård

Nära vård är ett nytt sätt att arbeta med hälsa, vård och omsorg mot en mer personcentrerad vård som alltmer ska ske i hemmiljön. Övergången till Nära vård är komplex och berör hela vården och omsorgen. För att lyckas krävs en tätare samverkan mellan både regionen och den kommunala hälso- och sjukvården. Omställningen av vården i Västra Götalandsregionen (Vårdskiftet), den gemensamma färdplanen och ett reviderat hälso- och sjukvårdsavtal påverkar nämndens verksamheter vad gäller ansvarsfördelning, framtagande av samverkansprocesser och medverkan i utvecklingsarbete. Det är viktigt för Sociala omsorgsnämnden samt Borås Stad att vara en aktiv part i arbetet för att påverka och skapa handlingsberedskap för de förändringar en omställning till nära vård kan medföra. En förskjutning av vårdinsatser från slutenvården skapar en mer avancerad kommunal hälso- och sjukvård i brukarens hem. Det skapar ett större bemanningsbehov av sjuksköterskor samt av annan kompetens.

Omställning av socialtjänsten

I augusti 2020 presenterades utredningen *Hållbar socialtjänst med förslag om ny socialtjänstlag*. I förslaget tydliggörs att socialtjänsten ska fokusera mer på tidiga, förebyggande och rehabiliterande insatser. Socialtjänsten ska vara lätt tillgänglig och fler insatser ska kunna ges utan föregående behovsbedömning. För nämnden kan detta innebära att den förebyggande verksamheten får större utrymme. Proposition väntas tidigast hösten 2023. SKR beskriver förslaget som en stor omställning av socialtjänsten, som kan liknas vid omställningen till nära vård.

Personlig assistans

Den 21 juni 2022 antog riksdagen regeringens två propositioner om stärkt rätt till personlig assistans. Stärkt rätt till personlig assistans – grundläggande behov för personer som har en psykisk funktionsnedsättning och ökad rättssäkerhet för barn (2021/22:214) samt Stärkt rätt till personlig assistans vid behov av egenvård (2021/22:244). Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2023 och väntas innebära att fler personer beviljas assistans av Försäkringskassan, samtidigt som fler personer också kan få assistans beviljad av kommunen.

Regeringen har tillsatt en utredning som till 1 mars 2023 ska ge förslag om hur personlig assistans ska organiseras i ett statligt huvudmannaskap. Detta kan innebära att staten inom en överskådlig tid kommer att ta över det fulla ansvaret för personlig assistans, till skillnad från idag där både kommun och stat har huvudmannaskap. I nuläget gäller att om de grundläggande behoven understiger 20 timmar/vecka är kommunen ansvarig för beslut enligt LSS och för kostnaden, medan om de grundläggande behoven överstiger 20 timmar/vecka är det Försäkringskassan som är ansvarig för beslut enligt SFB (Socialförsäkringsbalken) och för kostnaden.

Digitalisering och välfärdsteknik

MFD (Myndigheten för Delaktighet) har konstaterat att det finns ett digitalt utanförskap hos personer med funktionsnedsättning. I dagsläget satsas det mycket pengar på välfärdsteknik och digitalisering kopplat till äldre, men det behöver öronmärkas pengar för att arbeta med digitalisering och välfärdsteknik kopplat till personer med funktionsnedsättning såsom tillgänglighetsanpassade appar, program, hjälpmedel, alternativ kompletterande kommunikation och bildstöd etc.

Utbudet av arbetskraft kommer att minska samtidigt som behoven av omsorg kommer att öka. Detta medför att graden av digitalisering behöver öka. Kanske kan brukare ta hjälp av kognitiva hjälpmedel via t.ex. en app eller att nämnden erbjuder digitala besök (jfr med sjukvården där man kan träffa en läkare digitalt). Nämndens brukare kan säkerligen öka sin självständighet via digital utveckling - om de ges möjlighet. Då behöver nämnden ha internetuppkoppling i alla boenden samt möjligheten för brukarna att använda sig av digitala hjälpmedel. Att övergå mer till digitala verktyg kommer att kosta, men det är det enda sättet att möta framtiden. Nämnden arbetar under 2022 och 2023 vidare med den plan som är beslutad i frågor kring IKT (informations och kommunikationsteknik) samt välfärdsteknik.

Utökad byggtakt gruppboväder LSS

Borås Stad har en befolkningsmängd på cirka 114 000 personer och kommer enligt prognoser från SCB att öka till 118 362 år 2024 och till 124 721 år 2040. Om det kommer vara samma fördelning av beslut om LSS-insatser och gruppboväder LSS år 2024 och 2040 ses det en tydlig ökning i behov av antal gruppboväder. Utifrån befolkningsökning är det tänkbart att det om två år finns nio fler brukare med behov av gruppboväder LSS och år 2040 ytterligare 22 brukare med behov av insatsen. Det skulle innebära att det till år 2024 behövs ytterligare två gruppboväder LSS, netto, och år 2040 ytterligare 4 gruppboväder LSS. Enbart utifrån befolkningsutveckling – allt annat lika – behövs betydligt fler gruppboväder än dagsläget. Dagens brist på boväder i kombination med avsaknad av särskild kompetens, gör att nämnden köper externa boendeplatser LSS i andra kommuner för cirka 33 miljoner kronor per år. Utöver detta köper nämnden externa platser enligt SoL för ca 27 miljoner per år, d.v.s. total kostnad för köpta platser är ca 60 miljoner kronor per år. Det är rimligt att byggtakten i Borås Stad utökas för att minska kostnaderna för externa platser samt för att verkställa fler beslut och för att möta framtidens befolkningsökning.

Ny- och ombyggnation

Sociala omsorgsnämnden har tillsammans med Lokalförsörjningsnämnden inventerat beståndet av grupp- och serviceboväder och kan konstatera att en stor andel saknar godkänt brandskydd så som boendesprinkler. Det innebär att nämnden under den kommande tioårsperioden behöver bygga inte enbart för att utöka beståndet av boväder för att möta kommande efterfrågan utan även för att uppnå fullgod boendestandard i befintliga grupp- och serviceboväder.

Påbörjade byggnadsprojekt för att möta volymökning och icke fullvärdiga gruppboväder som kommer färdigställas under 2023 och 2024 är:

- Ombyggnation av Skogslid, Gamla Kyrkvägen, till en gruppboendestad med inriktning äldre LSS samt till korttidsboende socialpsykiatri (SoL) är påbörjad och färdigställs under första kvartalet 2023. Ombyggnationen innebär en nettoökning av fem lägenheter LSS och en nettoökning med två korttidsplatser socialpsykiatri. Kostnaden för volymökningen beräknas till 12,2 mkr för gruppboendestad LSS och 2,0 mkr för korttidsboendet SoL.
- Nybyggnation av gruppboendestad LSS, Sörmarksliden, en ersättningsboendestad för en icke fullvärdig gruppboendestad, som färdigställs 2023. Byggnationen medför en hyresökning för nämnden med 0,5 mkr.
- Nybyggnation av gruppboendestad socialpsykiatri (SoL), Johannelundsgatan, en ersättningsboendestad för en icke fullvärdig gruppboendestad, som färdigställs 2024. Byggnationen medför en hyresökning för nämnden.
- Nybyggnation av gruppboendestad LSS med inriktning autism, Rydsvägen, som kommer att innebära en nettoökning av 5 lägenheter LSS till 2024. Kostnaden för volymökningen beräknas till cirka 13 mkr.
- Nybyggnation av gruppboendestad LSS med inriktning autism, Björkbo, en ersättningsboendestad för en icke fullvärdig gruppboendestad som färdigställs 2024. Byggnationen medför en hyresökning för nämnden.

3 Grunduppdraget

3.1 Nämndens grunduppdrag

Sociala omsorgsnämnden ansvarar för kommunens funktionshinderverksamhet som arbetar med stöd och insatser till enskilda personer som ges enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller Socialtjänstlagen (SoL). Nämnden ansvarar även för hälso- och sjukvården för de berörda målgrupperna.

Förvaltningens grunduppdrag är att vara en utredande och verkställande förvaltning för Sociala omsorgsnämnden. Det innebär att förvaltningens uppdrag är att säkerställa att några av de grupper som är mest utsatta och har störst behov av samhällets insatser får det stöd och bistånd de behöver. I uppdraget ingår dels att utreda och besluta om bistånd och insatser (myndighetsutövning), dels att verkställa och genomföra insatserna. Därutöver har förvaltningen i uppdrag att arbeta uppsökande och förbyggande.

Sociala omsorgsnämnden är också en av flera nämnder i Borås Stad som utövar ledningen av hälso- och sjukvården inom sitt verksamhetsområde. Ansvaret för att ge hälso- och sjukvård är delat mellan regionen och kommunen och regleras i ett gemensamt hälso- och sjukvårdsavtal mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen (VGR).

All verksamhet som bedriver någon form av myndighetsutövning och ger insatser som rör vård och omsorg gentemot enskilda kommuninnevånare ska arbeta för att uppnå kvalitetskrav som regleras i lag och föreskrift. Stöd och vägledning ges bl.a. av andra myndigheter så som Socialstyrelsen, Länsstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och Läkemedelsverket. Tillsynsmyndigheter för socialtjänst och hälso- och sjukvård är bl.a. Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Justitieombudsmannen (JO), Diskrimineringsombudsmannen (DO) och datainspektionen.

Utöver den styrning som finns i lag och föreskrift har Kommunfullmäktige/kommunstyrelsen samlat stadens olika styrdokument (författningssamling) som reglerar nämndens arbete och gränsdragning mot andra nämnder inom socialtjänsten och hälso- och sjukvårdens område.

De övergripande målen för socialtjänsten finns fastställda i regeringsformen. Det är även instiftat i lagen att socialtjänstens insatser ska vara av god kvalitet och utföras av personal med lämplig utbildning

och erfarenhet. Socialtjänsten omfattas också av ett antal vägledande principer som gäller för allt socialt arbete och dessa är; helhetssyn, frivillighet och självbestämmande, normalisering, kontinuitet, flexibilitet och närhet.

Liknande krav återfinns i Hälso- och sjukvårdslagen som anger att hälso- och sjukvårdens mål är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården skall ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet.

Gemensamt för både socialtjänst och hälso- och sjukvård är föreskriften om Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) som är bindande regler för hur verksamheter som bedriver socialtjänst och hälso- och sjukvård ska arbeta för att systematiskt och fortlöpande kunna utveckla och säkra kvaliteten i verksamheterna.

Ledningssystemet ska göra det möjligt för ledningen att styra verksamheten så att rätt sak görs vid rätt tillfälle och på rätt sätt. Ledningssystemet möjliggör ordning och reda i verksamheten så att händelser som kan leda till vårdskador, missförhållanden eller andra avvikelser från de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård, socialtjänst och verksamhet enligt LSS kan förebyggas.

3.2 Så här genomför nämnden sitt grunduppdrag under kommande år

Kvalitetsarbetet är lagstyrt vilket innebär att nämnden är skyldig att ge stöd, service och omsorg med god kvalitet. Sociala omsorgsnämnden har det yttersta ansvaret för att förvaltningen har ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete och nämnden kan inte delegera ansvaret för kvalitetsledningssystemet. När nämnden arbetar med systematik så används resurser effektivt och skapar värde för brukarna, alltså till målgrupperna som får stöd och service från nämnden.

För att nämnden ska kunna utföra grunduppdraget krävs att det finns en struktur kring hur styrning och ledning ska fungera i praktiken. Därför är det viktigt att det finns ett dokumenterat arbetsätt som svarar på vad som ska göras, vem som ska göra vad, när det ska göras och hur det ska göras. En handbok för styrning och ledning har tagits fram för att tydliggöra förvaltningens arbetsätt kring styrning och ledning, där fokus är att synliggöra sambandet mellan ekonomi, arbetsmiljö och kvalitetsarbete.

En verksamhetsplan är ett verktyg för att beskriva de aktiviteter nämnden planerar att genomföra under det närmaste året. Verksamhetsplanen utformas utifrån nämndens grunduppdrag (reglemente), risk- och väsentlighetsanalys samt mål och ekonomiska förutsättningar (budget). I planen framgår det hur man tänker arbeta för att uppnå olika mål och på vilket sätt målen kommer att följas upp under året. Verksamhetsplanen utgör på så sätt ett planeringsverktyg för både politiker och tjänstepersoner där politiska uppdrag och mål samlas tillsammans med mål och uppdrag som handlar om att säkerställa följsamhet gentemot lag och föreskrift. Planeringsarbetet inleds med två analysdagar, en för nämnd och förvaltningsledning och ytterligare en för förvaltningsledning. Analysdagarna är till för nämndpolitiker och tjänstepersoner och syftar till att skapa en bild över nuläget. Dagarna innehåller bland annat omvärldsbevakning, jämförelser med liknande verksamheter och en genomgång av Sociala omsorgsnämndens resultat samt framtida utmaningar, risker och möjligheter.

När nämndens planeringsunderlag fastställts i augusti har förvaltningsledningen ytterligare en planeringsdag för att konkretisera mål och uppdrag. Under hösten genomför förvaltningen en gemensam chefsdag (kvalitetsdag) där alla chefer arbetar med nämndens mål och uppdrag. Arbetet fortsätter sedan i respektive verksamhetsområde där mål, uppdrag och aktiviteter konkretiseras för att sedan verkställas på enhetsnivå.

Med hjälp av verksamhetsmått och indikatorer kan nämndens verksamhet jämföras över tid och med andra verksamheter och kan därmed vara ett verktyg som bidrar till att förklara verksamhetens resultat.

Nämnden arbetar med nationella jämförelser så som Öppna jämförelser (ÖJ) och Kommunens kvalitet i korthet (KKiK). Analysarbetet sker i huvudsak på en övergripande nivå och i analysen sätts verksamheten i ett sammanhang. Det är viktigt att ha flera perspektiv i åtanke när verksamheten följs upp och analyseras. Sociala omsorgsnämnden utgår från fyra perspektiv:

Målgruppsperspektivet	Verksamhetsperspektivet
Kvalitet och effektivitet utifrån målgruppernas perspektiv (de vi är till för).	Kvalitet och effektivitet i verksamheten och processerna.
Medarbetarperspektivet	Ekonomiperspektivet
Kvalitet och effektivitet med avseende på kompetens, medarbetarskap, ledarskap och arbetsmiljö.	Kvalitet och effektivitet utifrån god ekonomisk hushållning.

På Sociala omsorgsnämnden tillämpas uppföljning via dialogmöten och skriftlig rapportering. Dialogmöten syftar till att planera, analysera och följa upp verksamheten på ett tillitsbaserat sätt. Mötena fungerar som ett verktyg för att styra och leda mot nämndens mål och få gemensamma bilder av enhetens förutsättningar och utmaningar. Utöver dialogmöten sker skriftlig uppföljning tre gånger per år, efter april (tertiäl 1), efter augusti (tertiäl 2) samt i årsredovisning.

3.2.1 Uppdrag från nämnd 2023

3.2.2 Jämställdhetsperspektivet

Enligt Sveriges kommuner och regioners (SKR) vägledning om jämställdhetsintegrering så kan arbetet sammanfattas i devisen ”Alltid kön, aldrig bara kön”. Det innebär att jämställdhetsintegrering måste omfatta inte bara kön, utan också beakta andra maktordningar som påverkar människors livsvillkor, till exempel ålder, hudfärg, sexuell läggning, utbildningsnivå, könsidentitet med mera. Detta är något som stämmer väl överens med Sociala omsorgsnämndens utgångspunkt: att verksamheterna ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet samt verka för den enskildes delaktighet i samhällslivet och jämlika levnadsvillkor. Sociala omsorgsnämnden ska ge likvärdigt stöd och service till stadens invånare oavsett kön, stöd och service ges utifrån individens behov och önskemål. Nämnden tar inte hänsyn till kön vid fördelning av budget mellan verksamheter.

I Sociala omsorgsnämndens systematiska kvalitetsarbete analyseras jämställdhetsperspektivet och i nämndens uppföljning av grunduppdraget används könsuppdelad statistik där det finns sådan. Det möjliggör en analys utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det kan handla om antalet brukare/patienter samt biståndsbedömda och utförda insatser. Även i sammanställning av statistik och i analys av resultat från brukarundersökningar, Öppna jämförelser och kvalitetsregister används könsuppdelad statistik. Under året har nämnden arbetat aktivt med att synliggöra och identifiera olika aspekter av en jämställd funktionshinderverksamhet. Första steget har varit att kartlägga verksamheten ur köns-, ålders- och målgruppsperspektiv. Nedan anges några av dessa kartläggningar och huvudsakliga resultat.

- *Kartläggning av barn med insatser enligt LSS.* Enligt kartläggning finns mellan nittio och hundra barn med insatser enligt LSS på Sociala omsorgsförvaltningen. Därmed utgör barn ungefär en tiondel av förvaltningens samtliga brukare. Ungefär två av tre barn med LSS-insatser är pojkar. En stor majoritet av barnen har komplexa behov utifrån både funktionsnedsättning, främst autism, men också psykiatrisk och somatisk samsjuklighet. Sociala omsorgsnämnden har konstaterat att barnrättsperspektivet är eftersatt i nämndens verksamhetsområden. Samma iakttagelse gör

- Stadsrevisionen 2022-02-28 i sin granskning av Borås Stads arbete med barnkonventionen.
- *Kartläggning av unga brukare i förvaltningen.* Samtliga brukare med insatser enligt LSS och SoL i åldern 18-32 år har kartlagts utifrån kön, ålder och diagnoser. Kartläggningen visar att det finns en stor överlappning mellan brukare som har LSS- och SoL-insatser. Den vanligaste diagnosen, oavsett lagrum för insatsen, är autism. I gruppen kvinnor är autismdiagnos ännu vanligare än bland män, oavsett lagrum för insatsen. Två av fem brukare har tre eller flera psykiatriska diagnoser, vilket innebär att den psykiatriska samsjukligheten är hög.
 - *Kvinnors upplevelse av insatser enligt LSS och SoL.* Resultaten från 2021 års brukarundersökning har analyserats från könsperspektiv. Analysen visar att kvinnor, oavsett om de har insatser enligt LSS eller SoL, på varje fråga visar sämre resultat än män. Det innebär att kvinnor genomgående upplever sämre kvalitet i insatserna än vad män gör. Skillnaden är störst när det gäller otrygghet och självbestämmande. Exempelvis uppger knappt varannan kvinna (45 %) som bor på gruppbostad LSS att de är rädda för något hemma, motsvarande andel män är 26 procent. Skillnaden är ännu större inom socialpsykiatriens boenden, där uppger hela 47 procent av kvinnorna att de är rädda för något hemma. Inom socialpsykiatrien uppger också 41 procent av kvinnorna att de inte trivs hemma i jämförelse med männen där bara åtta procent uppger otrivsel.
 - Utifrån ett genusperspektiv granskar och analyserar *myndighetsutövningen* två gånger per år beviljade insatser uppdelat mellan män och kvinnor där män har en högre procent beviljade insatser jämfört med kvinnor men skillnaden är marginell. Bedömningsgrunderna skiljer sig inte åt utan ansökningar värderas och bedöms utifrån behov, inte beroende av kön.
 - I förvaltningens samlade genomgång av alla avvikelser framkommer att kvinnor och yngre brukare är överrepresenterade i händelser som rör hot och våld.

Utifrån resultaten bör nämnden arbeta aktivt med trygghets- och säkerhetsfrågor, särskilt kopplat till brukare som är kvinnor. En slutsats från analysen är att nämnden behöver rusta för att bättre kunna möta yngre brukare, främst kvinnor, med psykiatrisk samsjuklighet.

Ett pågående arbete för att stärka jämställdhetsperspektivet är VIP (Viktig Intressant Person), som är en självstärkande utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning som syftar till att höja självkänslan och stärka deltagarna.

Nämnden utbildar personal kring våld och bemötande för att stärka jämställdheten för personer med funktionsnedsättning.

En korrekt nulägesanalys är en förutsättning för att rätt åtgärder kan vidtas i strävan mot en jämställd funktionshinderverksamhet. Genom att identifiera skillnader i verksamheten utifrån bl.a. kön, ålder och diagnos så blir strategier mer träffsäkra. Det gäller såväl verksamhetsinnehåll och verksamhetsutveckling som budgetarbete. De kartläggningar och åtgärder som redovisas ovan syftar bland annat till att ge ett bättre underlag inför beslut om t.ex. budget. Det är Sociala omsorgsnämndens ambition att konkretisera jämställdhetsperspektivet ytterligare i kommande budgetarbete.

Arbetsgivarperspektiv

Med utgångspunkt från det personalpolitiska programmet, i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM-årshjul) arbetar nämnden med att utveckla arbetet kring jämställdhet för att stärka medarbetares lika rättigheter och möjligheter, informera om diskrimineringsgrunder i verksamheterna och på så sätt ge medarbetarna en bra arbetsplats. Dessutom arbetar nämnden med att analysera män- och kvinnors löneskillnader i den årliga lönekartläggningen.

3.3 Så här följer nämnden upp grunduppdraget

Uppföljning är en viktig del av styrning och ledning. Nämndens uppföljning ska vara meningsfull, tydlig och innefatta analyser av resultat och ge tillräckligt underlag för att fatta beslut. Ju bättre nämnden lyckas beskriva sin verksamhet med dess resultat och behov, desto bättre förutsättningar finns för att

fatta beslut om budget och uppdrag.

Sociala omsorgsnämnden följer årligen upp följande områden;

- Resultat och analys av det systematiska kvalitetsarbetet och arbetet med patientsäkerhet sammanfattas årligen i en patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse.
- Brukarundersökning (SKR)
- Socialstyrelsens årliga sammanställning - Öppna jämförelser.
- Sammanställning och analys av inkomna synpunkter.
- Sammanställning och analys av samt åtgärder med anledning av avvikelser enligt Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen inkl. lex Sarah och lex Maria.
- Redovisning av ej verkställda beslut inom tre månader.
- Statistik genom avvikelser som beskriver målgruppen och målgruppens behov.

Nämnden följer också kontinuerligt den avtalsuppföljning som genomförs gällande privata utförare (entreprenad enligt LOU) samt sammanställt i en årlig redovisning av all uppföljning. Den sammanställda redovisningen från uppföljningen av privata utförare rapporteras av nämnden till Kommunstyrelsen.

Sociala omsorgsnämnden har identifierat målområdet "delaktighet och inflytande för brukare" som ett särskilt prioriterat målområde. Nämnden följer därför upp två indikatorer som berör brukarnas delaktighet och inflytande genom brukarenkäten. Syftet med att följa upp indikatorerna "jag får bestämma saker som är viktiga" och "pratar personalen med dig så att du förstår vad dem menar" är att på lång sikt öka både delaktigheten och brukarinflytandet.

Nämnden har också identifierat målområdet "attraktiv arbetsgivare" som handlar om att kunna attrahera, rekrytera, introducera, utveckla, behålla och avveckla medarbetare. Nämnden följer upp två indikatorer som är kopplade till detta målområde, korttidssjukfrånvaro och resultatet av medarbetarenkäten.

3.3.1 Verksamhetsmätt

3.3.1.1 Funktionshinderverksamhet LSS

Övergripande

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal personer med LSS-beslut	933	943	901	920	905

Personlig assistans

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal personer med personlig ass enl LSS	80	63	62	60	57

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal personer med personlig ass enl SFB	184	174	177	180	183
Antal timmar personlig assistans enl LSS	166 133	190 518	173 043	166 000	168 000
Varav retroaktiva beslut, antal timmar	3 550	10 539	3 227	0	0

Daglig verksamhet

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal personer med beslut om daglig verksamhet	470	477	460	470	
Antal verkställda beslut om daglig verksamhet					443
- varav externt köpta platser enl LOV	107	92	94	102	127
- varav externt köpta platser annan kommun	21	14	15	15	10

Bostad med särskild service för vuxna

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antalet personer med verkställda beslut om boende	347	338	324	336	321
- varav externt köpta platser	13	20	16	15	12

3.3.1.2 Funktionshinderverksamhet SoL

Övergripande

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
-----------------	----------------	----------------	----------------	-------------	-------------

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal personer med beviljade insatser	610	531	406	540	420

Bostad med särskild service

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal personer med särskilt boende	93	100	94	97	94
- varav externt köpta platser	28	40	27	22	15
Externt köpta platser med delat betalningsansvar					7

Insatser i ordinärt boende

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal personer med boendestöd	356	285	219	245	245
Antal utförda timmar boendestöd	16 216	14 981	16 180	16 150	18 000

Sysselsättning enligt SoL

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal personer med sysselsättning enligt SoL	103	89	84	90	85

Övrigt

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal personer med trygghetslarm	94	75	67	90	85

3.4 Samarbete för att klara grunduppdraget

Samarbete inom Borås Stad sker med övriga nämnder och förvaltningar. Främst inom det sociala klustret och särskilt med Vård- och äldrenämnden och Individ- och familjeomsorgen i frågor som rör hälso- och sjukvård och socialtjänst. En annan viktig samarbetspart är Lokalförsörjningsnämnden då Sociala omsorgsnämndens verksamheter är beroende av ändamålsenliga lokaler. Grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är också viktiga samarbetspartners då de verkställer insatsen korttidstillsyn enligt LSS. Dessutom är övergången mellan gymnasiesärskolan och daglig verksamhet avgörande för att brukare ska kunna få en bra start in i yrkeslivet.

Nämndens samarbeten med externa aktörer är också viktiga för att klara grunduppdraget. Sociala omsorgsnämnden är en vårdgivare och samverkan med Västra Götalandsregionen är viktigt för att klara hela vårdkedjan. Samarbetet sker primärt med regionens primärvård, Södra Älvsborgssjukhus (SÄS), tandvården och övriga kliniker både lokalt och genom Närvårdssamverkan.

Med civilsamhället sker också samarbete främst i form av IOP (Idéburet offentligt partnerskap) och med föreningar. Nämnden samverkar med funktionshinderorganisationer genom ett lokalt funktionshinderråd.

Statliga myndigheter och externa utförare är också samarbetspartners. Det kan handla om högskola och universitet, försäkringskassan eller tillsynsmyndigheter såsom t ex Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Sociala omsorgsnämnden har externa utförare i form av daglig verksamhet LSS enligt lagen om valfrihet (LOV) och entreprenader för grupp- och servicebostäder LSS enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).

4 Kommunfullmäktiges fokusområden

5 Särskilda samarbetsuppdrag till nämnder och styrelser

Sociala omsorgsnämnden har ett särskilt samarbetsuppdrag avseende tillgänglighet. Samarbetsuppdraget syftar till att stärka helhetssynen av begreppet tillgänglighet och att få nämnder och styrelser att tydligare se sin del i helheten. Samverkan och samarbete ska bidra till ökad måluppfyllelse med utgångspunkt i vad som är ”det bästa” för kommuninvånaren. Det särskilda samarbetsuppdraget är därmed också ett sätt att tydliggöra ansvar och befogenheter i tillgänglighetsfrågor som har gemensam karaktär.

Samarbetsuppdraget innebär att nämnden har

- befogenhet att sammankalla berörda nämnder
- ansvarar för att samarbetsuppdraget kommer igång
- skapar förutsättningar, arbetsformer och legitimitet för samarbete kring tillgänglighet
- formulerar mål för uppdraget
- resultatet mäts, utvärderas och redovisas.

För att genomföra detta finns Program för tillgänglighet samhälle. Programmet bygger på Borås Stads vision att medborgarna ska vara medskapare och få ett reellt inflytande på stadens utveckling. Borås Stad vill förstärka sina insatser för att göra samhället mer tillgängligt för alla. Program för tillgänglighet samhälle visar kommunens ambitioner för att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva ett gott liv i Borås. Ytterst handlar det om alla människors lika värde och rätt att delta i samhället. Syftet med programmet är att ge vägledning för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får

samma möjligheter som andra att utöva sina demokratiska rättigheter och skyldigheter. Programmet ska leda till åtgärder för att undanröja de brister och hinder som idag finns för tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning. I programmet finns det sex prioriterande områden som är hämtade ur FN:s konvention av rättigheter till personer med funktionsnedsättningar och dess 50 artiklar. I Sociala omsorgsnämndens uppdrag ligger ansvaret att följa upp de aktiviteter som finns i handlingsplanen.

Nämnden har en funktionshinderkonsulent anställd med uppgift att samordna och planera samarbetsuppdraget tillgänglighet genom att:

- anordna workshops om tillgänglighet. På workshopen bjuds olika nämnder och bolagsstyrelser in. Syftet är att sprida kunskap om tillgänglighet och att skapa förutsättningar och legitimitet för samarbetet.
- anordna tillgänglighetsutbildningar till olika förvaltningar och bolag.
- samarbeta med alla förvaltningar och bolag genom tillgänglighetsombudsträff. Syftet med träffen är att sprida kunskap om tillgänglighet till olika förvaltningar och Borås egna bolag och att förankra tillgänglighetsarbetet i staden.
- bistå med rådgivning till förvaltningar och bolag i arbetet med tillgänglighet.
- fungera som kontaktperson för olika föreningar och organisationer gällande tillgänglighet.
- deltar i :
 - stadens tre funktionshinderråd samt funktionsrätt Borås ordförande möte.
 - olika nätverksträffar: Mänskliga rättigheter nätverk, tillgänglighetsnätverk Västra Götaland, MFD nätverk
 - olika arbetsgrupper riktade till personer med funktionsnedsättning som t.ex. Funkisgala, revideringen av funktionshinder- och pensionärsråden reglemente, handlingsplan för Mänskliga rättigheter, Rättighetsmånaden

6 Resurser

6.1 Resultat

6.1.1 Ekonomiskt sammandrag (Tkr)

Post	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023:1	Budget 2023:2	Förändring
Summa intäkter	120 016		124 733	134 443	9 710
Summa kostnader	-871 179		-896 191	-927 779	-31 588
Buffert (endast i budget)	-7 587		-7 792	-8 014	-222
Nettokostnad	-758 750		-779 250	-801 350	-22 100
Kommunbidrag	758 750		779 250	801 350	22 100
Resultat jämfört med kommunbidrag	0		0	0	0
Ackumulerat resultat	17 383		17 383	17 383	0
Nettoinvesteringar	500		1 000	1 000	0

6.2 Ekonomiska förutsättningar

Sociala omsorgsnämndens förutsättningar i form av kommunbidrag beslutades av Kommunfullmäktige den 8 december 2022. Nämndens kommunbidrag för 2023 uppgår till 801,4 mkr.

Budgetramen är indexuppräknad med 2,8% för löner och 2,5% för övriga kostnader, vilket motsvarar 20,3 mkr. Budgetramen är även uppräknad med 0,2 mkr för volymökning enligt befolkningsprognos. Indexuppräknningen är en kompensation för förväntade pris- och löneökningar och påverkar inte bemanning eller reala förändringar i verksamheten.

Nämnden har erhållit utökad budgetram med 15,9 mkr för höjt personalomkostnadspålägg och en minskad budgetram med 0,3 mkr p.g.a. minskade centrala kostnader avseende distributionscentralen.

Nämnden har även tillförts 6,5 mkr avseende volymökning nytt gruppboende LSS och för volymökning daglig verksamhet.

Intäkter

Statsbidrag

Statsbidraget för att säkerställa en god vård och omsorg för äldre personer fortsätter med samma belopp under 2023 (4 mkr). Det har även gjorts ett antagande att statsbidraget för habiliteringsersättning fortsätter under kommande år.

Ökade budgeterade intäkter kommer från statsbidraget god och nära vård. SKR och staten har träffat en överenskommelse om att under 2022 vidareutveckla den nära vården. Detta görs genom statsbidrag till kommunerna och regionerna. Sociala omsorgsnämnden använder dessa medel för utveckling av den nära vården och utökar arbetet med omställning till den nära vården under 2023. Nämnden planerar för att statsbidraget finns kvar under kommande år.

Kostnader

Personalkostnader

Personalomkostnadspålägget ökar under 2023 och nämnden har erhållit 15,9 mkr i kompensation för detta. Anledningen till höjningen beror på det nya pensionsavtalet som träder i kraft den 1 januari 2023 och innebär att pensionsavsättningarna till medarbetarna ökar.

Jämfört med före pandemin används skyddsmaterial som t.ex. munskydd och handskar nu mer frekvent och följsamhet till basala hygienrutiner är bättre. Detta gör att verksamhetens kostnader för skyddsmaterial är betydligt högre än tidigare.

Lokalkostnader

Nämnden har fått högre hyreskostnader för gruppboende inom socialpsykiatri samt för en gruppboende LSS. Kostnaden avser gemensamhetsytor (korridorer) vilket tidigare har betalats av Lokalförsörjningsnämnden (LFN). Nämnden bör få tillskott med 1,3 mkr för hyresökningen som enbart beror på att betalningsansvaret för gemensamhetsytor flyttat från Lokalförsörjningsnämnden till Sociala omsorgsnämnden.

Under första kvartalet 2023 färdigställs gruppboenden Sörmarksliden. Nybyggnationen innebär en flytt av en befintlig gruppboende och en hyresökning för nämnden med 0,5 mkr.

Gruppboende personkrets 3

Genom en verksamhetsövergång där förvaltningen lämnade över en gruppboende med personkrets 1 till entreprenad och tog emot en gruppboende med personkrets 2 möjliggjorde att skapa platser för personkrets 3. Nämnden har inte tidigare drivit gruppboende för personkrets 3. Gruppboenden för personkrets 3 kräver en högre personalbemanning än gruppboenden som lämnades över till entreprenad.

Volymökning daglig verksamhet

Nämnden har en volymökning inom daglig verksamhet, där antalet deltagare med verkställda beslut har ökat med 30 st. sedan 2019. Antalet deltagare har varit svårt att beräkna under pandemiåren 2020 och 2021 när många deltagare hade uppehåll i verkställighet. Volymökningen ger nämnden högre kostnader än budgeterat för ersättning till externa utförare inom LOV (lagen om valfrihet) samt till verkställigheten inom förvaltningen. Fler deltagare på daglig verksamhet ger även en högre kostnad för habiliteringsersättningen. Nämnden har kompenserats för volymökningen med 2,4 mkr i utökad budgetram.

Volymökning gruppboende LSS, Gamla Kyrkvägen

Brukarna tillhörande målgruppen blir allt äldre och får fler åldersrelaterade sjukdomar som kräver ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser. Nämnden kommer att färdigställa en gruppboende LSS med inriktning äldre under 2023, vilket även kommer att innebära en nettoökning av 5 platser LSS. Nämnden har fått utökad budgetram för volymökningen fr.o.m. september 2023 (4 månader).

Volymökning korttidsboende socialpsykiatri

Korttidsboendet för socialpsykiatri kommer under 2023 att flytta till nya lokaler och samtidigt görs en utökning av antalet platser från dagens fyra platser till sex platser. Nämnden har äskat om en utökad budgetram med 2 mkr för volymökningen.

Personlig assistans

Lagändringarna om stärkt rätt till personlig assistans som träder i kraft den 1 januari 2023 kommer att innebära att fler personer beviljas assistans av Försäkringskassan samtidigt som fler personer också kan få assistans beviljad av kommunen. Detta kommer att innebära ökade kostnader för Sociala omsorgsnämnden, men i dagsläget är omfattningen oklar.

Kompetensutveckling

I kapitel 2 Utmaningar, risker och möjligheter – Omvärldsanalys samt i kapitel 7 Arbetsgivarpolitik beskriver nämnden bland annat att målgruppen har förändrats med avseende på brukare med komplex problematik. För att personalen ska få bättre förutsättningar att hantera komplexiteten i arbetet och få en mer hållbar arbetsmiljö behöver nämnden kompetensutveckla personalen.

6.3 Verksamhet 2023

Tkr	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023:1	Budget 2023:2	Förändring
Central administration					
Intäkt	164	164	1 568	1 818	250
Kostnad	-32 310	-31 310	-34 317	-35 498	-1 181
Nettokostnad	-32 146	-31 146	-32 749	-33 680	-931
Politisk verksamhet					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-1 640	-1 640	-1 640	-1 640	0
Nettokostnad	-1 640	-1 640	-1 640	-1 640	0
Vård och omsorg i ordinärt boende					
Intäkt	909	909	2 559	3 017	458
Kostnad	-20 545	-24 245	-24 393	-26 586	-2 193
Nettokostnad	-19 636	-23 336	-21 834	-23 569	-1 735

Tkr	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023:1	Budget 2023:2	Förändring
Vård och omsorg i särskilt boende					
Intäkt	7 116	7 116	7 516	8 931	1 415
Kostnad	-87 978	-91 678	-92 351	-96 402	-4 051
Nettokostnad	-80 862	-84 562	-84 835	-87 471	-2 636
Insatser enl LSS					
Intäkt	110 326	110 326	111 589	119 289	7 700
Kostnad	-720 146	-721 333	-735 146	-758 774	-23 628
Nettokostnad	-609 820	-611 007	-623 557	-639 485	-15 928
Övrig vård och omsorg					
Intäkt	1 501	1 501	1 501	1 388	-113
Kostnad	-8 560	-8 560	-8 344	-8 879	-535
Nettokostnad	-7 059	-7 059	-6 843	-7 491	-648
Buffert					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-7 587	0	-7 792	-8 014	-222
Nettokostnad	-7 587	0	-7 792	-8 014	-222
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					

Tkr	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023:1	Budget 2023:2	Förändring
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Totalt					
Intäkt	120 016	120 016	124 733	134 443	9 710
Kostnad	-878 766	-878 766	-903 983	-935 793	-31 810
Nettokostnad	-758 750	-758 750	-779 250	-801 350	-22 100

6.3.1 Central administration

Budgetramen för central administration är till 2023 uppräknad med index samt utökad med statsbidragsintäkter och lönekostnader som statsbidraget finansierar. Utifrån omvärldsanalysen om en förändrad målgrupp kommer nämnden att anställa en handledare som ska öka kompetensen hos personal till brukare med funktionsnedsättning i kombination med samtidig psykisk ohälsa. Till handledaren samt till en projektledare som driver arbetet med nära vård kommer nämnden att använda statsbidraget God och nära vård.

Prognosen för 2022 är ett överskott för verksamheten, vilket kommer av vakanta tjänster inom stödfunktioner. Till 2023 kommer alla tjänster att vara tillsatta och därmed försvinner överskottet.

6.3.2 Politisk verksamhet

Det har inte gjorts någon uppräknad av budgetramen eftersom den politiska verksamheten har ett litet överskott.

6.3.3 Vård och omsorg i ordinärt boende

Intäkterna ökar till 2023 vilket beror på att nämnden kommer använda statsbidraget God och nära vård inom ordinärt boende. Det ska användas för att utveckla arbetssättet vid omställningen till en nära vård.

Ökade budgeterade kostnader 2023 jämfört med 2022 p.g.a. att några tjänster finansieras med statsbidrag. Antal utförda timmar boendestöd förväntas öka med 1 850 timmar jämfört med budgeterade timmar för 2022 vilket därmed ger högre budgeterade personalkostnader. Löner och övriga kostnader är även uppräknade med index.

Verkställigheten av boendestöd har ett underskott under 2022 och arbetet för att få en budget i balans kommer att fortsätta under 2023.

6.3.4 Vård och omsorg i särskilt boende

Verksamhetens kostnader har räknats upp med index för löner och övriga kostnader. Det har även gjorts en budgetmässig omfördelning av kostnader från insatser enligt LSS och SFB till vård och omsorg i särskilt boende. Omfördelningen har inte någon påverkan av verksamheten utan är endast

kopplad till statistik och att kostnaden ska följa verksamhetsmått.

Antal externa placeringar inom socialpsykiatri är budgeterade med ca 27 mkr för 2023 och bygger på en prognos utifrån nuläge. För att särskilja på köp av placeringar i andra kommuner där nämnden ansvarar för placeringen och kan arbeta med hemtagning och för placeringar där nämnden endast har ett betalningsansvar eftersom placeringen görs av en annan nämnd, har verksamhetsmålet ändrats.

6.3.5 Insatser enligt LSS

Intäkterna ökar till 2023 vilket beror på att nämnden förutom statsbidraget God vård och omsorg av äldre även kommer använda statsbidraget God och nära vård. Inom verksamheten insatser enligt LSS är det nämndens hälso- och sjukvårdsorganisation som arbetar med att stödja omställningen till en nära vård.

Ökade budgeterade kostnader 2023 jämfört med 2022 p.g.a. att några tjänster inom hälso- och sjukvårdsorganisationen finansieras med statsbidrag. Löner och övriga kostnader är uppräknade med index. Det har även gjorts en budgetmässig omfördelning av kostnader från insatser enligt LSS till vård och omsorg i särskilt boende. Omfördelningen har inte någon påverkan av verksamheten utan är endast kopplad till statistik och att kostnaden ska följa verksamhetsmått.

Antal externa placeringar inom LSS är budgeterade med ca 33 mkr för 2023 och bygger på en prognos utifrån nuläge.

6.3.6 Övrig vård och omsorg

Verksamhetens kostnader har räknats upp med index för löner och övriga kostnader. Minskad budgetram för övrig vård och omsorg p.g.a. av en mindre budgetmässig justering som inte påverkar verksamheten.

6.3.7 Buffert

Enligt ekonomistyrningsprinciperna ska nämnderna inom sin budget avsätta lägst 1% av kommunbidraget till en buffert för oförutsedda händelser. Sociala omsorgsnämndens buffert för 2023 är budgeterad till 8 014 tkr.

7 Investeringar

7.1 Investeringar, årliga anslag

Projekt	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Sörmarksliden LSS	500	0	0	0	0	0
Gamla Kyrkvägen LSS	0	500	0	0	0	0
Summa	500	500	0	0	0	0

Vid planerad nybyggnation av gruppboheter äskar nämnden investeringsbudget. Under byggprocessen blir det sedan ofta förseningar p.g.a. överklaganden m.m. Därför behöver nämnden ofta flytta fram investeringsbudget till kommande år.

Gruppbohet Sörmarksliden LSS kommer inte att färdigställas under 2022 och därmed kommer nämnden i samband med årsbokslutet att begära överföring av investeringsmedel till 2023.

Gruppbohet Gamla Kyrkvägen LSS - en gruppbohet med inriktning äldre LSS som beräknas vara klar under andra kvartalet 2023.

8 Arbetsgivarpolitik

Forskning visar att det finns ett antal gemensamma faktorer hos friska organisationer, bland annat ett närvarande ledarskap, delaktighet och påverkansmöjligheter för all personal, systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) i vardagen, bra introduktioner och kompetensutveckling genom hela arbetslivet.

För att möta framtida behov av kompetensförsörjning har nämnden tagit fram en konkret handlingsplan för att arbeta med. I den fokuserar nämnden både på välkända friskfaktorer och på områden som identifierats specifikt på Sociala omsorgsförvaltningen för att kunna rekrytera och behålla personal. Handlingsplanen innehåller konkreta aktiviteter som förvaltningen ska arbeta med under 2022-2024:

- En av nämndens viktigaste utmaningar handlar om medarbetares kompetens när komplexiteten kring brukarna ökar. Förekomsten av hot- och våld i verksamheterna gör både brukare och personal utsatta. Arbetsplatser som frekvent drabbas av hot och våld har visat sig ha svårare att behålla och nyrekrytera personal. Det är ett stort och allvarligt arbetsmiljöproblem som ännu mer lyfter fram vikten av rätt kompetens inom verksamheterna. Genom att höja kompetensen får personalen bättre förutsättningar att hantera komplexiteten i arbetet och en hållbar arbetsmiljö.
- Idag tappar nämnden erfarna kandidater i chefsrekryteringarna på grund av låga löner. Att betala för rätt kompetens är en fråga nämnden behöver hantera framöver.
- Vård- och omsorgscollege (VO-college) är en certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningsanordnare. Syftet är att skapa attraktiva och moderna utbildningar med hög kvalitet för att trygga framtida personal- och kompetensförsörjning inom vård och omsorg.
- Sociala omsorgsnämnden genomför Chefoskopet under 2022 där syftet är att kartlägga chefernas förutsättningar. Under 2023 ska nämnden arbeta vidare med frågan utifrån vad som framkommer i kartläggningen. Genom att arbeta systematiskt med chefernas introduktion och kompetensutveckling skapas bättre förutsättningar att klara chefsuppdraget.
- Nämnden arbetar vidare med arbetsgivarvarumärket genom att bland annat vara synliga på mässor och i sociala medier samt genom att ta emot praktikanter och feriearbetare.

Nämnden ser vidare att det även är svårt att rekrytera legitimerad personal till hälso- och sjukvårdsorganisationen. Idag tvingas nämnden att köpa sjukskötersketjänster via bemanningsföretag, vilket är väldigt kostsamt. För att avlasta sjuksköterskor, fysioterapeuter och arbetsterapeuter har nämnden anställt undersköterskor och rehabiliteringsassistenter och utvecklar således arbetsfördelningen mellan olika yrkesgrupper. Genom att organisera arbetet annorlunda ser nämnden att resurserna fortsatt kan användas effektivt.

Nämnden bedömer att en handlingsplan för området "attraktiv arbetsgivare" och en strategisk kompetensförsörjningsplan på ett strukturerat sätt ska säkra att antalet medarbetare med rätt kompetens ska finnas på rätt plats och i rätt tid. Det innebär att nämnden på kort, medellång och lång

sikt behöver ta tillvara, utveckla och styra medarbetarnas och organisationens kompetens för att uppnå verksamhetsmålen. Det är avgörande att nämnden klarar denna omställning för att kunna verkställa grunduppdraget samt vara en framgångsrik och attraktiv arbetsgivare med engagerade medarbetare som kan tillgodose brukarnas behov.

8.1 Indikatorer

Indikatorer	
<p>Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.</p> <p>Utfall 2020 10,7</p> <p>Utfall 2021 10,5</p> <p>Utfall 2022 10,3</p>	
<p>Så nås målet för indikatorn</p> <p>Redovisning av andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid är fortsatt hög. Nämnden har särskilt identifierat korttidssjukfrånvaron 1-14 dagar som angeläget att påverka för att uppnå satt målvärde.</p> <p>Genom att arbeta långsiktigt med målet att vara en attraktiv arbetsgivare och fortsätta att arbeta med förebyggande insatser får vi ner sjukfrånvaron.</p>	
<p>Andelen medarbetare som svarar 4 eller 5 på frågorna i Borås stads medarbetarenkät, avsnitt "Helhet", ska öka</p> <p>Utfall 2022 58</p>	
<p>Så nås målet för indikatorn</p> <p>Sociala omsorgsnämnden har identifierat målområdet attraktiv arbetsgivare som ett särskilt prioriterat målområde. Aktiviteterna i handlingsplanen förväntas bidra till en ökning av indikatorn.</p>	
<p>Korttidssjukfrånvaro (1-14 dagar) ska minska, %.</p> <p>Utfall 2021 5,8</p> <p>Utfall 2022 3,8</p>	

Indikatorer	
<p>Så nås målet för indikatorn Sociala omsorgsnämnden har identifierat målområdet attraktiv arbetsgivare som ett särskilt prioriterat målområde.</p> <p>Enheterna ska arbeta systematiskt med sitt arbetsmiljöarbete. Genom detta upptäcks och åtgärdas risker i tid så att ohälsa förebyggs. Bra förutsättningar i arbetet leder till minskad korttidsfrånvaro. Cheferna följer Borås stads rutin för rehabilitering och samtal vid korttidsfrånvaro.</p>	
<p>Långtidssjukfrånvaro (+91 dagar) ska minska, %.</p>	<p>Inga tillgängliga data</p>
<p>Så nås målet för indikatorn Sociala omsorgsnämnden har identifierat målområdet attraktiv arbetsgivare som ett särskilt prioriterat målområde.</p> <p>Enheterna ska arbeta systematiskt med sitt arbetsmiljöarbete. Genom detta upptäcks och åtgärdas risker i tid så att ohälsa förebyggs. Bra förutsättningar i arbetet leder till minskad sjukfrånvaro. Cheferna följer Borås stads rutin för rehabilitering. En förutsättning för att minska långtidssjukfrånvaron är att aktivt arbeta med rehabiliterande insatser under medarbetarens sjukperiod.</p>	